

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Slutlig sammanställning av statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2014

Utbetalningar och samlat utfall

För året 2014 har Sveriges Kommuner och Landsting och staten inte slutit någon överenskommelse för statens ersättning till landstingen för läkemedelsförmånerna. Det har inneburit att regeringen successivt under året har beslutat om storleken på månadsutbetalningarna.

Den 22 januari 2015 beslutade regeringen om den sista och slutliga utbetalningen för 2014, som avser december månad. Månadsbeloppet uppgår till knappt 2 002 miljoner kronor och är högre än vad som betalats ut under föregående månader. Utbetalning kommer att ske den första bankdagen i februari 2015. Se sammanställning månadsvis i bilaga 1.

För helåret 2014 har staten därmed ersatt landstingen med 21 567,1 miljoner kronor för läkemedelsförmånerna, vilket är 180,1 miljoner kronor mer än ersättningen för 2013. Kostnaderna för själva läkemedelsförmånen uppgick till knappt 19 366 miljoner kronor 2014, vilket är en ökning med 0,2 procent eller 35 miljoner kronor jämfört med 2013. För andra kostnadsposter, som smittskyddsläkemedel, förbrukningsartiklar, kostnader för DOS, överföringar m.m., uppgick statens ersättning därmed till ca 2 201 miljoner kronor.

Statsbidraget fördelat på landsting

I tabell 1 redovisas statsbidragets storlek 2014 fördelat på olika landsting.

Tabell 1. Statsbidragets storlek per landsting 2014

Kronor

Landsting	Statsbidrag
Stockholm	4 677 575 219
Uppsala	731 234 482
Sörmland	648 454 811
Östergötland	1 004 888 942
Jönköping	756 983 537
Kronoberg	414 225 734
Kalmar	556 792 770
Blekinge	357 583 684
Skåne	2 809 962 579
Halland	684 025 157
V:a Götaland	3 547 821 566
Värmland	647 510 548
Örebro	647 691 726
Västmanland	600 997 242
Dalarna	650 234 951
Gävleborg	656 050 797
Västernorrland	574 033 683
Jämtland	290 460 252
Västerbotten	583 048 345
Norrbottn	593 781 789
Gotland	133 742 186
	21 567 100 000

Fördelningen per landsting avviker marginellt från regeringens utbetalningsbeslut från den 22 januari 2015 enligt bilaga 1. Denna avvikelse har Socialdepartementet lovat att reglera vid nästa utbetalningsbeslut i slutet av februari.

Statsbidraget och resultat av behovsmodellen och den solidariska finansieringen

Vid den slutliga månadsutbetalningen justerade regeringen även fördelningen *mellan* landstingen i enlighet med den behovsmodell, inklusive solidarisk finansiering, som tillämpats sedan 2002. Behovsmodellen uppdateras vanligen varje år i samband med att en ny överenskommelse sluts mellan parterna. För 2014 genomfördes denna justering under den sista utbetalningsmånaden vilket innebär, förutom ett något högre utbetalningsbelopp, även en del justeringar i fördelningen *mellan* landstingen. Nedan redovisas utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2014 jämfört med 2013 för respektive landsting.

Behovsmodellen

Den behovsmodell för läkemedel som tillämpats sedan 2002 syftar till att fördela statsbidraget till landstingen efter behov och inte efter faktisk förbrukning.

Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar givet kön, men dessutom tas hänsyn till att behovet skiljer sig åt med hänsyn till socioekonomiska förhållanden som inkomst, boende, sysselsättning och civilstånd.

Sammantaget rör det sig om 864 grupper/kombinationer per landsting:

- **Ålder** 00–04, 05–14, 15–24, 25–44, 45–64, 65–74, 75–84 samt 85+
- **Kön** män samt kvinnor
- **Inkomst** 0, under median samt över median
- **Boende** småhus samt övrigt
- **Sysselsättning** sysselsatta samt ej sysselsatta (uppdelat på med och utan kontrolluppgift)
- **Civilstånd** barn + gifta vuxna, tidigare gifta, samt ogifta

Gruppens andel av befolkningen mäts i respektive landsting som ett treårsgenomsnitt och multipliceras med den genomsnittliga läkemedelskonsumtionen för respektive grupp. Skillnader i utfall förklaras i sin helhet av skillnader i befolkningsstruktur då samma ”prislappar” används för samtliga landsting. Varje landsting erhåller genom denna beräkning en modellkostnad. Denna modellkostnad justeras sedan så att genomsnittet för samtliga landsting sammanfaller med det av staten avsatta statsbidraget.

Behovsmodellen beräknas i kronor per invånare. Statsbidraget som 2014 uppgår till 21 567,1 miljoner kronor motsvarar 2 243 kronor per invånare (2013 var motsvarande belopp 21 387 miljoner kronor respektive 2 244 kronor per invånare).

Förändring 2014 jämfört med 2013

Förändringarna för de enskilda landstingen mellan två år kan förklaras av två faktorer:

- Förändrat bidrag från staten till sektorn.
- Förändrad struktur (utfallet i kronor per invånare i relation till genomsnittet).

För 2014 förklarar för flertalet landsting den högre statsbidragsnivån den allra största delen av förändringen. Den faktiska utbetalningen påverkas av förändringar i befolkningsstrukturen, förändrade kostnader för de solidariskt finansierade läkemedlen och av förändringar i den totala folkmängden i respektive landsting. Se tabell 2 nedan. För Norrbottens del förklaras bidragsminskningen främst av ändrade kostnader för solidariskt finansierade läkemedel.

Tabell 2. Förändring behovsmodell för enskilda landsting 2014 jämfört med 2013

Landsting	Statsbidrag enl behovsmodell, kr/inv		Statsbidrag, kronor		Differens
	2013	2014	2013	2014	
Stockholm	2 131	2 125	4 623 878 143	4 677 575 219	53 697 076
Uppsala	2 142	2 146	721 725 203	731 234 482	9 509 279
Sörmland	2 363	2 362	642 177 997	648 454 811	6 276 814
Östergötland	2 263	2 268	976 103 444	1 004 888 942	28 785 498
Jönköping	2 245	2 244	752 983 658	756 983 537	3 999 879
Kronoberg	2 236	2 239	410 527 846	414 225 734	3 697 888
Kalmar	2 395	2 402	553 808 484	556 792 770	2 984 286
Blekinge	2 354	2 361	357 473 316	357 583 684	110 368
Skåne	2 232	2 231	2 784 510 752	2 809 962 579	25 451 827
Halland	2 252	2 256	677 481 166	684 025 157	6 543 991
V:a Götaland	2 224	2 222	3 517 984 420	3 547 821 566	29 837 146
Värmland	2 364	2 368	647 147 839	647 510 548	362 709
Örebro	2 299	2 296	643 297 681	647 691 726	4 394 045
Västmanland	2 346	2 347	594 419 759	600 997 242	6 577 483
Dalarna	2 361	2 365	647 616 814	650 234 951	2 618 137
Gävleborg	2 380	2 383	652 478 681	656 050 797	3 572 116
Västernorrland	2 389	2 390	573 390 801	574 033 683	642 882
Jämtland	2 324	2 322	290 431 044	290 460 252	29 208
Västerbotten	2 230	2 229	580 469 378	583 048 345	2 578 967
Norrbottn	2 372	2 372	605 823 446	593 781 789	-12 041 657
Gotland	2 345	2 357	133 270 128	133 742 186	472 058
Totalt	2 244	2 243	21 387 000 000	21 567 100 000	180 100 000

Den solidariska finansieringen

För att en sjukdom ska omfattas av den solidariska finansieringen måste tre kriterier vara uppfyllda. Det måste föreligga en mycket ojämn fördelning av patienter mellan landstingen med en viss sjukdom som kräver läkemedelsbehandling och att behandlingen är kostsam och innebär betydande kostnader för det enskilda landstinget jämfört med andra landsting.

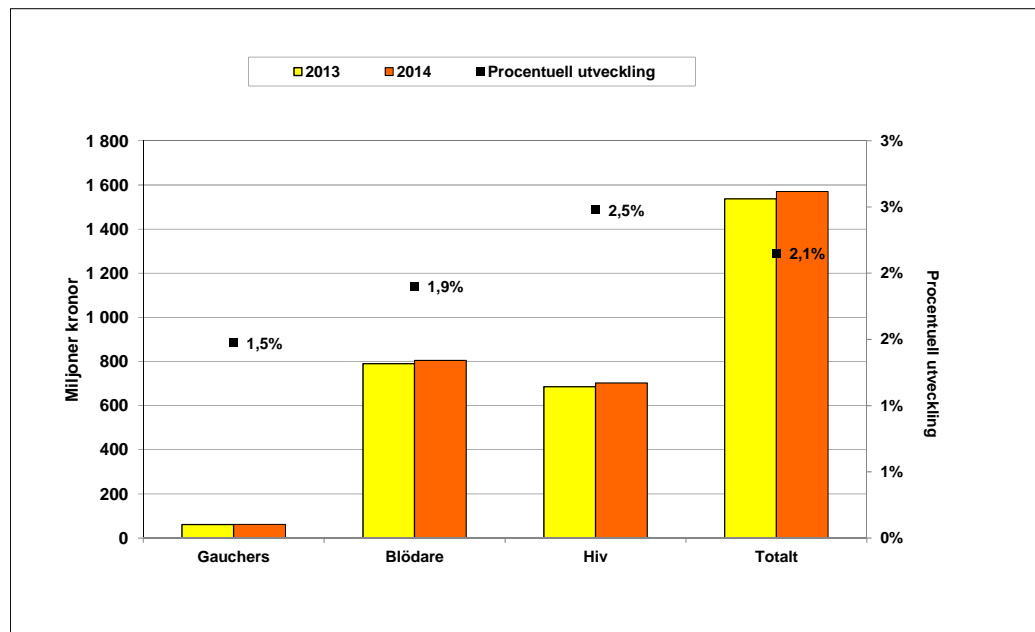
De tre sjukdomar som omfattas av den solidariska finansiering 2014 är de samma som tidigare år:

- Gauchers
- Blödarsjuka
- HIV

Kostnaden för de läkemedel som behandlar dessa sjukdomar steg med 2,1 procent mellan bidragsåren 2013 och 2014. Kostnaderna för HIV-läkemedel ökade med 2,5 procent medan läkemedelskostnaden för Gauchers sjukdom ökade med 1,5 procent, se figur 1.

Figur 1. Kostnad för de läkemedel som finansieras solidariskt, bidragsåren 2013 och 2014 samt procentuell utveckling

Miljoner kronor

Anm. Kostnaderna för den solidariska fördelningsmodellen omfattar de kostnader som landstingen har för läkemedlen under perioden den 1 oktober till och med den 30 september året före bidragsåret.

Ersättningstrappa

Den samlade kostnaden för de solidariska läkemedlen som ligger till grund för beräkningen av ersättningen 2014 uppgick till 1 570 miljoner kronor. En nedre gräns definieras för hur stor summan av läkemedelskostnaderna för de beslutade sjukdomarna måste vara för att ett landsting ska kunna ta del av den solidariska finansieringen. Över denna gräns utgår det ett relativt stort bidrag för landsting med höga kostnader.

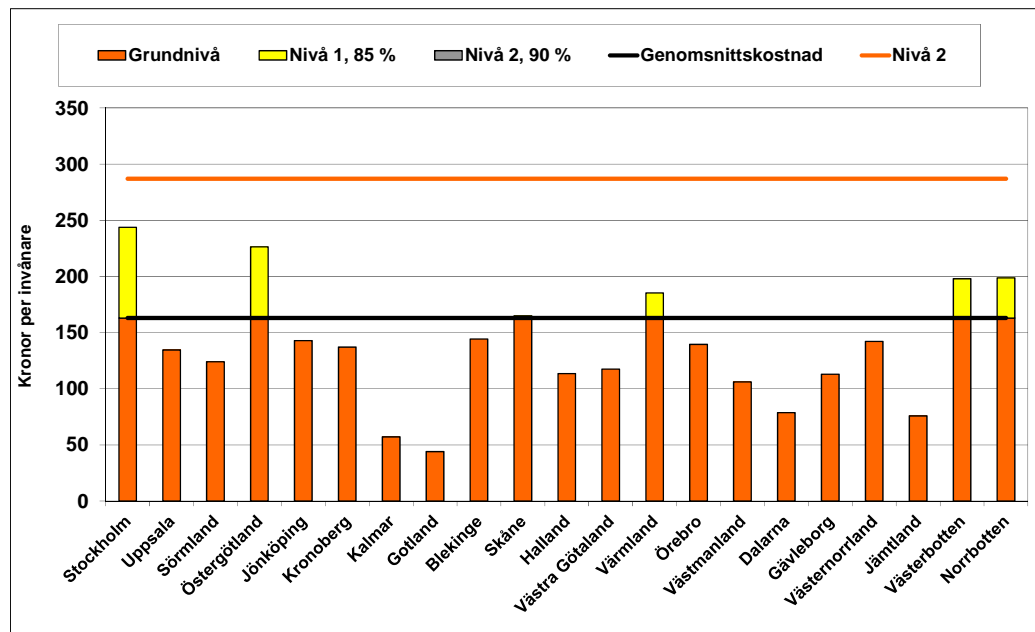
- Kostnader upp till genomsnittet, 163 kronor per invånare, ger inget bidrag.
- Kostnader mellan genomsnittet på 163 och 287 kronor per invånare ger 85 procent i bidrag.
- Kostnader över 287 kronor per invånare ger 90 procent i bidrag.

Genomsnittskostnaden (163) höjdes något jämfört med förra året (161) medan nivån på det övre trappsteget (287) är densamma som föregående år.

För bidragsåret 2014 är det sex landsting som redovisar kostnader över genomsnittet och därmed kvalificerar sig för ersättning. Finansieringen sker genom ett avdrag för samtliga landsting med 20 kronor per invånare. Inget landsting kvalificerar sig för ersättning i nivå 2, se figur 2.

Figur 2. Kostnader för solidariskt finansierade läkemedel 2014

Kronor per invånare

Förändring jämfört med föregående år

Förändringar för det enskilda landstinget kan förklaras av tre följande faktorer:

- Förändrade kostnader för det egna landstinget för de aktuella läkemedlen (vilket påverkar merkostnad och ersättning).
- Förändrad total kostnad för samtliga landsting för de aktuella läkemedlen (första steget i ersättningstrappan).
- Förändrad finansiering.

Tabell 3. Utfall i modellen för solidarisk finansiering 2014

Kronor per invånare

	Utfall		Beräkning				Finansiering	Netto
	2013	2014	Mer-kostnad Nivå 1	Mer-kostnad Nivå 2	Ersättning Nivå 1 (85%)	Ersättning Nivå 2 (90%)		
Stockholm	248	244	81	0	69	0	-20	48
Uppsala	149	135	0	0	0	0	-20	-20
Sörmland	122	124	0	0	0	0	-20	-20
Östergötland	176	226	63	0	54	0	-20	34
Jönköping	133	143	0	0	0	0	-20	-20
Kronoberg	148	137	0	0	0	0	-20	-20
Kalmar	64	57	0	0	0	0	-20	-20
Gotland	54	44	0	0	0	0	-20	-20
Blekinge	172	144	0	0	0	0	-20	-20
Skåne	149	165	2	0	2	0	-20	-18
Halland	110	114	0	0	0	0	-20	-20
V:a Götaland	112	117	0	0	0	0	-20	-20
Värmland	192	185	22	0	19	0	-20	-1
Örebro	159	140	0	0	0	0	-20	-20
Västmanland	118	106	0	0	0	0	-20	-20
Dalarna	76	79	0	0	0	0	-20	-20
Gävleborg	103	113	0	0	0	0	-20	-20
Västernorrland	124	142	0	0	0	0	-20	-20
Jämtland	55	76	0	0	0	0	-20	-20
Västerbotten	195	198	35	0	30	0	-20	10
Norrbottn	263	199	36	0	30	0	-20	10
Riket	161	163	24	0	20	0	-20	0

Östergötland får högre ersättning till följd av högre kostnader för läkemedel för blödarsjuka. I **Norrbottn** har läkemedelskostnaderna för både Gauchers sjukdom och blödarsjuka minskat.

Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2014

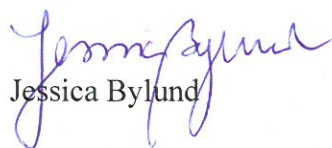
Ett samlat utfall av behovsmodellen och den solidariska finansieringen redovisas i tabell 4.

Tabell 4. Sammanställning statsbidrag för läkemedelsförmånen samt resultatet av den solidariska finansieringen 2014

Landsting	Befolkning 31.8.2013	Statsbidrag enl behovsmodell, kr/inv	Solidariska läkemedel, kr/inv	Statsbidrag, kr/inv	Statsbidrag, kronor
Stockholm	2 151 921	2 125	48	2 174	4 677 575 219
Uppsala	344 031	2 146	-20	2 125	731 234 482
Sörmland	276 911	2 362	-20	2 342	648 454 811
Östergötland	436 592	2 268	34	2 302	1 004 888 942
Jönköping	340 406	2 244	-20	2 224	756 983 537
Kronoberg	186 653	2 239	-20	2 219	414 225 734
Kalmar	233 759	2 402	-20	2 382	556 792 770
Blekinge	152 787	2 361	-20	2 340	357 583 684
Skåne	1 269 881	2 231	-18	2 213	2 809 962 579
Halland	305 900	2 256	-20	2 236	684 025 157
V:a Götaland	1 610 974	2 222	-20	2 202	3 547 821 566
Värmland	273 574	2 368	-1	2 367	647 510 548
Örebro	284 586	2 296	-20	2 276	647 691 726
Västmanland	258 263	2 347	-20	2 327	600 997 242
Dalarna	277 276	2 365	-20	2 345	650 234 951
Gävleborg	277 598	2 383	-20	2 363	656 050 797
Västernorrland	242 212	2 390	-20	2 370	574 033 683
Jämtland	126 206	2 322	-20	2 301	290 460 252
Västerbotten	260 419	2 229	10	2 239	583 048 345
Norrbottn	249 248	2 372	10	2 382	593 781 789
Gotland	57 232	2 357	-20	2 337	133 742 186
Totalt	9 616 429	2 243	0	2 243	21 567 100 000

Frågor med anledning av detta EkonomiNytt besvaras av Lennart Tingvall, tfn 08-452 77 01 och kan även nås via e-post: lennart.tingvall@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Jessica Bylund

Lennart Tingvall

Bilaga

Bilaga 1: Läkemedelsbidraget för 2014 – sammanställning av månadsutbetalningar